

...mandulafácska.

Hogy mondjam el? A kertkapum előtt
holnap kezdenek nyílni
a virágai a mandulafának.
Az Árpád-ház kihalt, bár a legtöbb szentet adta.
A királyai külföldi feleségeik révén a vérüket
az európai dinasztiákéval vegyítették el.
A Mohaç meydan savaşı
vereséggel végződött, és határtalan árvízként
az országra ömlött, majd szétterült. Hiába
a Habsburg, a kiegyezés, a két világháború,
az orosz, idővel kelléke mind
a Nagy Költeménynek.
Mint a szövetségek és a birodalmak is,
amelyek szerteporladtak a csatlósok
szobraival együtt és a mauzóleumaival.
A hegemonnal, aki Krisztusra hivatkozik.
Úgy vagyunk, hogy mindent megmar,
szétrág és péppé őröl a bú,
amely aztán, mint a fehér porcelán,
mondatokká szilárdul.

S mindegyik portán él
egy titokban nevelt mandulafácska.

...visszacserélnék.

Úgy emlékszem
hatvanhárom évesen, kamaszkoromban
mindig süt a Nap, kivéve
amikor füttyülök a Nemzeti Múzeum előtt,
március tizenötödikén. Akkor huszonegy vagyok.
Másfél napig vizsgáltak,
kitartóan, mint hajhagymák a fejbőrt,
bár priuszom nincs sosem. A szociográfiám miatt
betiltották a Mozgó Világ egyik folyóiratszámát,
akkor ismerem fel, milyen tágas a papírlap ablaka,
s első könyvemet a terjesztésből visszavonták.
Rangot nem, szégyent adott a megfigyelés,
diáktárs, költő, újságíró és főorvos is akadt
a megfigyelőim között. Társbérlei ők
az életemnek. Olykor az uzsorásaim.
Volt, hogy nem utazhattam nyugatra,
volt, elvárták, hogy az országot hagyjam el,
volt, hogy rajzolhattam magam köré
egy nyúlketrecet húsállatok nélkül.
Akadt, amikor nem álltak szóba velem,
mivel zsidó nővel éltem együtt, avagy
mert a halkést keresztbe tettem a tányéromon.
Kitiltanak egy-két országból és a magyar rádiókból.
A drámámat nem engedték színpadra,
nem vált belőlem drámaíró.
Nézőtéri látogató maradtam.
Egy napon, ha megkésve is, felnőtte váltam.
A következő negyven évben
mellékalakjává töpörödtem
egy neoavantgárd népszínműnek.
Aztán majdan, éppen hatvanhárom évesen,
többé-kevésbé mindez megismétlődik,
ha nem is ilyesformán, de mégiscsak akként.
Szavak, nevek, tettek, teremtő félhomály,
amelyek visszacserélnék.

Kíméletlenek

Jönnek az egyetlen,
disznóbél-vékony utcán, a vár végéig,
ahol a szakadék fölött a zavarba ejtő szobor áll.
Államalapító, palástján golyónyomokkal,
aligha mond számukra az itteniekről valamit.
Vér- és ürülékfoltok a kövezeten.
Miként a Cloaca maxima környékén Rómában,
örökké fú és bűdös a szél.
Szenvedéllyel tépik szét a mondatokat,
s darabjaikban odalökik a házfalaknak.
A vakolattal együtt hullnak a faltövekre.
Bűzben cikázik a fecske, mocsokban nő a fecskéfű.
Gubbasztanak a várfokon,
lefolytatva vitáikat, amelyekből
az errefelé lakókat szüntelen kihagyják.
Azokat ugyancsak, akik otthonukban maradtak,
vagy bárhol is, de megvan az otthonuk.
Olykor zenét, négy húron pengetőst hallgatnak,
körtánchoz láb elég sosem kerül.
Egymásnak dőlve kultuszt építenek
és többtornyos várost, az ellenségét.
Van, hogy híreket kapnak és újabb muníciót
a gyűlölethez. Úgy ülnek lábukat lógatva
a mélység fölött, mint akik így élnek évek óta.
Nem marad kímélet semmi.

...el.

Nem a jövőt firtató költemény,
amelyet oly sokan olvasnak el,
s utánam is annyian még.
Régmúltasan kong némely
kifejezése, nyílik a virág,
és oly esélytelen az, aki beszél,
mint, ha üres kaptárhoz
talál vissza a méh, amelyet nyár elején
hagyott el, vagy a szó, melynek
mondani volna mindezt feladata.

A költő régóta halott. Elporladt,
nyárfává vált, sírrá, bércce.
Ki túlélte, annak másik férfi
olvasott bele a szemébe,
betűnként lát ott mindent,
fűt, havat, a deres hajszálat.
Megannyi romantikus kelléket.
A szöveg változatlan, mégis
napról napra átcserélődik, azáltal,
hogy kisilabizálták és lesz újjá.

Hiába mozdíthatatlan, ha
forognak körötte a csillagrendszerek.
Ha kirohad a papír a vers alól,
ahogyan szításodik, rongyul
az idő. A búbánat nem roskad össze
mégsem, nem kezdi ki, mint dögöt
az oszlás, bár minden részletében
átalakul. Nem a vers, hanem
ami benne perlekedik a Zabáló
Élettel, az az iszonytató!

Amit korábban szavakba
nem foglalhatóknak gondoltak el.